

Hedmark og Oppland fylkeskommuner stiller et stort spørsmål ved om det er forsvarlig å gjennomføre overføring av fylkesvegadministrasjonen. Regionreformen er underfinansiert og gjør det krevende å bygge et nytt fylke og levere gode tjenester.

Underfinansiert regionreform.

Vi stiller spørsmål ved om regjeringen ønsker at regionreformen skal lykkes. Den reelle nedgangen i frie inntekter er for Innlandet fylkeskommune er på cirka 150 millioner fra 2019 til 2020. Årsaken er knyttet til at Lunner og Jevnaker går over til Viken og at antallet 16-18-åringer går ned i hele fylket. Innlandet har også en generelt svakere befolkningsutvikling enn landsgjennomsnittet.

Tallene er fortsatt usikre, men korrigert for reduserte utgifter knyttet overgangen av kommuner til Viken og oppgaveoverføring får vi et tap på cirka 75 millioner kroner. Da er økonomien rundt overføringen av oppgavene fra Statens vegvesen holdt utenfor (se eget punkt). Når overføring av oppgaver er underbudsjettet, og det flyttes øremerkede poster inn i ramma (som f.eks. deler av de regionale utviklingsmidlene/distriktsmidlene), og samtidig kuttes i fylkeskommunens inntekter, blir det harde prioriteringer og ingen garanti for at oppgaver blir løst i tråd med Stortingets forventninger.

Overgangskostnader i forbindelse med regionreformen

Sammenslåing av fylkene medfører engangskostnader og parallellkostnader i en periode. Hedmark og Oppland fylkeskommuner har mottatt engangsmidlene på 15 millioner kroner per fylkeskommune. Bare i 2019 er overgangskostnadene på 90 millioner. Hva kostnadene blir for 2020 er fortsatt usikkert, men p.t er det et sted mellom 60- 90 millioner kroner. Merkostnadene er knyttet til IKT, omstillingsmidler og endring av kontorlokaler. Vi mener fylkeskommunene må kompenseres fullt ut for de merkostnadene vi får.

Sterkere regioner?

Regionreformen har som mål å lage sterkere fylkeskommuner som kan ta større ansvar og være en tydeligere samfunnsutvikler. Vi ser at fylkeskommunene i stor grad blir underfinansiert på flere viktige områder. Vi stiller oss spørsmål om hvordan regjeringa og Stortinget mener vi på en adekvat og effektiv måte kan utøve vårt samfunnsmandat videre. Et eksempel er kulturarvfeltet. De nye oppgavene er blant annet å behandle søknader om dispensasjon knyttet til automatisk fredete kulturminner (alle faste kulturminner fra før 1537), forvaltning av kulturminner under vann, ansvar for middelalderbyen Hamar og forvaltning av teknisk-industrielle kulturminner. Det er beregnet at de nye oppgavene omfatter fem årsverk, men det ligger ikke penger i statsbudsjettet til å ansette nok fagfolk.

Manglende avklaring på overtakelse av oppgaver fra Statens vegvesen.

Hedmark og Oppland fylkeskommuner ber om at Stortinget sikrer at det mulig å gjennomføre regionreformen og overføring av vegadministrasjonen til Innlandet fylkeskommune på en forsvarlig måte. Penger må følge oppgavene og sikre at våre innbyggere og næringslivet har trygge, fremkommelige fylkesveger i det nye fylket. Innlandet står i fare for å mangle 120 millioner for å løse oppgaven.

Stortinget har vedtatt at fylkeskommunene skal overta ansvaret for vegadministrasjonen for sine fylkesveger. Det er derfor svært oppsiktsvekkende at vi fortsatt ikke har noen avklaring på finansiering av oppgavene. Det er uansvarlig å legge fram et statsbudsjett for 2020 som ikke gir rammer for overføringa av fylkesvegadministrasjonen. Det burde være enkelt å vedta og sørge for at pengene følger oppgavene, og dermed sikre drift og vedlikehold av viktige vegger for både innbyggere og næringsliv. Under tre måneder før sammenslåingen og knappe fire uker før administrasjonen skal legge frem et budsjett for Innlandet er det helt i det blå hvordan dette skal finansieres. Det er tidligere

kommunisert fra regjeringen at fylkeskommunen skal få penger basert på antallet ansatte som blir med over fra Statens vegvesen til fylkeskommunene. Dette er en uholdbar løsning.

Innlandet fylkeskommune har beregnet et behov på 195 årsverk for å ivareta oppgavene som vegeier for over 7000 kilometer fylkesveg. Pengene må følge oppgavene og ikke basere seg på hvem som har lyst til å jobbe i det nye Innlandet. Blir denne modellen lagt til grunn vil Innlandet mangle om lag 50 millioner til nødvendig bemanning. I tillegg til overføring av ansatte fra Statens vegvesen til Innlandet fylkeskommune vil det bli betydelige ekstra utgifter. Det er anslått at for Innlandet fylkeskommune alene vil kostnadene i forbindelse med IKT, teknisk utstyr, kjøretøy og vernetøy være opptil 90 millioner kroner.

Regionale utviklingsmidler

Regionale utviklingsmidler er avgjørende for utvikling i distriktene og fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler. Innovasjon Norge som fylkeskommunens operatør på de bedriftsrettede midlene er sentral i arbeidet med arbeidsplassutvikling og vekst i hele Innlandet. Da er det uheldig at administrasjonskostnadene knyttet til de regionale kontorene fra 2020 skal dekkes av ramma til fylkeskommunene og ikke direkte av totalpotten fra KMD som tidligere. Vi kan ikke se at det er tydeliggjort at potten er økt tilsvarende til fylkeskommunen, slik at endringen ikke medfører en reell nedgang i midler til IN og bedrifter i Innlandet.

Rammer distriktene

Elevtallsutviklingen i Innlandet viser en nedadgående kurve i årene framover. Mens elevtallsnedgangen er forbigående for landet, er det vedvarende for Innlandet. Et redusert rammetilskudd fra staten vil føre til reduserte rammer innenfor ansvarsområdet videregående opplæring.

	Utvikling i antall innbyggere 16-18 år i Innlandet og regionene (framskrevet i alternativ MMMM)									
	Antall 16-18 åringer i Innlandet				Endring 2018-2020		Endring 2018-2030		Endring 2018-2040	
	2018	2020	2030	2040	Antall	%	Antall	%	Antall	%
Gjøvikregionen	2685	2554	2426	2408	-131	-5	-259	-10	-277	-10
Hadeland	1135	1137	1090	1064	2	0	-45	-4	-71	-6
Lillehammer	1459	1410	1372	1436	-49	-3	-87	-6	-23	-2
Midt-Gudbrandsdal	556	455	437	395	-101	-18	-119	-21	-161	-29
Nord-Gudbrandsdal	746	691	553	534	-55	-7	-193	-26	-212	-28
Valdres	659	602	558	516	-57	-9	-101	-15	-143	-22
Hamarregionen	3444	3244	3414	3402	-200	-6	-30	-1	-42	-1
Nord-Østerdal	590	558	502	469	-32	-5	-88	-15	-121	-21
Sør-Østerdal	1367	1353	1254	1278	-14	-1	-113	-8	-89	-7
Glåmdalen	1736	1519	1356	1328	-217	-13	-380	-22	-408	-24
Innlandet	14377	13523	12962	12830	-854	-6	-1415	-10	-1547	-11

Utviklingen i elevtall og økonomi vil gi konsekvenser for strukturen for videregående. Som man ser i tabellen over er den største nedgangen forventet å komme i områdene utenfor «mjøsbyområdet» og i distriktkommunene. Slik inntektssystemet legges opp vil dette ha en sentraliserende effekt, og være vanskelig å opprettholde gode skoletilbudet i hele fylket. I en geografi som er større en Danmark vil dette bety lange reiseavstander for de ungdommene som bor utenfor sentrale strøk. Vi er bekymret for hvordan dette kan slå ut med tanke på fullføring av videregående skole og drop-out. Dette vil i neste omgang påvirke muligheten for verdiskaping og økonomi i distriktene.